

Luka 5,1-11

Propovijed: **Srce ovog događaja**

napisao: Danijel Dragaš

2023.

UVOD

1. Prošli put sam govorio o značenju Isusova ozdravljenja ljudi. On je to činio prvenstveno da dokaže svome narodu da je on Mesija, Pomazanik Božji. Isus je ozdravljao da bi privukao mnoštvo, a onda im govorio istinu koju je čuo od Boga Oca. Govorio sam i o molitvi i njezinu značenju. Model Isusove molitve je od ogromne važnosti za svakoga koji se zove kršćaninom. Dao sam prijedlog da je molitva više stvar potrebe nego puke discipline. Isto tako, vjerujem da je ono što ću sada reći jedan od glavnih razloga Isusova dolaska na zemlju: „da nas nauči kako se pripremiti za nadolazeće kraljevstvo Božje, a ne da bismo imali svoj najbolji život sada i ovdje.“

1.1. Ok, idemo na sljedeći odlomak iz Biblije.

1.2. Za početak, pokušat ću nam opisati izgled pozornice – metaforički govoreći – na kojoj se odvija ovaj događaj. Radi se o obali Genezaretskog jezera. Luka je jedini evanđelist koji ga naziva „jezero“, dok ga ostali nazivaju „more“. Ivan ga u svome Evanđelju naziva Tiberijskim morem¹. No svi ti nazivi odnose se na isto – Galilejsko more.

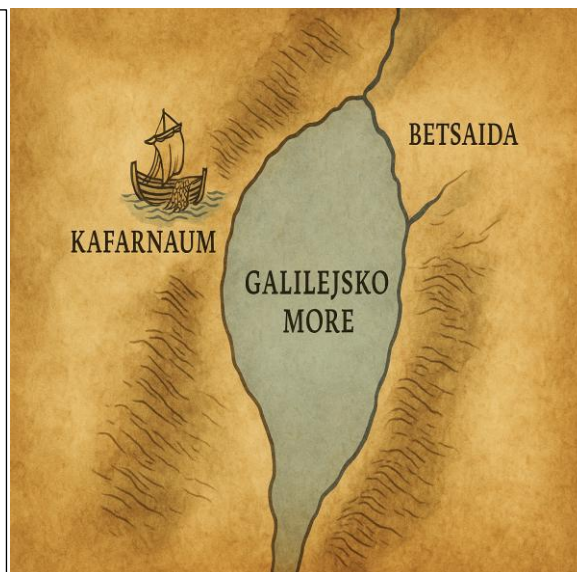
1.3. Naziv „Galilejsko more“ potječe od pokrajine u kojoj se nalazi, a to je Galileja. Naziv „Genezaretsko jezero“, kako ga Luka zove, stariji je naziv i dolazi od grada Genezareta, koji se nalazio južno od Kafarnauma. Taj grad danas više ne postoji.

Galilejsko more je najniže slatkovodno jezero na Zemlji – nalazi se oko 215 metara ispod razine mora. Njegov glavni izvor je rijeka Jordan, koja kroz njega protječe od sjevera prema jugu. Zbog toga što leži ispod razine mora, klima u tom području gotovo je tropska.

¹ Ivan 6,1

Na sjeverno istočnom dijelu jezera nalazi se mjesto Betsaida, iz kojeg potječu Petar i njegov brat Andrija. Nekoliko kilometara zapadnije, leži Kafarnaum – grad iz kojeg dolaze braća Jakov i Ivan, Zebedejevi sinovi. Kafarnaum je tada bio glavni logistički centar u Galileji. Kroz njega se trgovalo raznom robom, a najviše ribom. Povijest nam pokazuje da je ribarska industrija doživjela svoj prvi veliki procvat upravo u vrijeme Rimskog Carstva, a jedan od gradova koji je u tome sudjelovao bio je i Kafarnaum. Povjesničari kažu da je u Isusovo vrijeme na Galilejskom moru svakodnevno isplovljavalo oko 230 ribarskih brodica koje su lovile ribu u mreže.

1.4. Iz biblijskih događaja vidimo da je u Kafarnaumu vladao multikulturalizam. Možda je upravo to jedan od razloga zašto je Isus izabrao Kafarnaum kao središte svoje službe. Njegovo učenje nisu slušali samo Židovi, nego i drugi narodi koji su tada živjeli u tom gradu.

1.5. Zebedej, otac Jakova i Ivana, vrlo je vjerojatno bio bogat čovjek. Znamo po biblijskim zapisima da je imao više brodica i svoje radnike. Ivan i Jakov bili su partneri svome ocu u ribarskom poslu². U Ivanu 18,15 čitamo da je Ivan bio dobar poznanik velikoga svećenika. A da bi u ono vrijeme netko bio poznanik i dio društva velikoga svećenika, morao je imati visok status u društvu. Veliki svećenici tada su dolazili iz aristokratskih obitelji, a nasljednici su uvijek bili iz užeg kruga tih istih obitelji. Kaifa, koji je u Isusovo vrijeme bio veliki svećenik, bio je zet Ane, velikog svećenika prije njega. Upravo zbog toga što sam naveo možemo pretpostaviti da je Zebedej bio imućan čovjek, a skupa s njim i njegovi sinovi Jakov i Ivan.

1.6. Petar i Andrija, koji dolaze iz Betsaide, udružili su snage s Ivanom i Jakovom u ribarskom poslu te postali njihovi poslovni partneri. Dakle, oni nisu lovili ribu samo kako bi prehranili svoje obitelji. Za njih je to bio ozbiljan posao.

1.7. Događaj koji je pred nama u tekstu odvija se na obali mjesta Genezaret, koje se nalazilo ispod Kafarnauma. Ok, idemo u tekst.

RIJEČ BOŽJA

2. (Luka 5,1-3) „Dok se jednom oko njega gurao narod da čuje riječ Božju, stajao je on pokraj Genezaretskog jezera. Spazi dvije lađe gdje stoje uz obalu; ribari bili izašli iz njih i ispirali mreže. Uđe u jednu od tih lađa; bila je Šimunova pa zamoli Šimuna da malo otisne od kraja. Sjedne te iz lađe poučavaše mnoštvo.“

2.1. Čitamo da je narod navalio na Isusa. U kontekstu, pravo značenje te riječi bilo bi: „stisnuli su se oko njega da ga bolje čuju.“ To nije mala skupina ljudi koja ga okružuje na obali. Ovaj događaj, kao i

² Matej 4,21–22; Marko 1,19–20; Luka 5,10

oni prijašnji, ukazuju nam da je Isus postao vrlo poznata osoba u Galileji. Ljudi koji se tiskaju oko njega pokazuju veliku želju da ga čuju i vide. Mislim da Luka riječju „navalili“ želi naglasiti koliko su ljudi s velikom čežnjom htjeli biti blizu čovjeka koji se zove Isus.

2.2. „Spazi dvije lađe gdje stoje uz obalu; ribari bili izašli iz njih i ispirali mreže.“ Čitamo da je Isus opazio dvije lađice. Zbog mnoštva naroda odlučio je ući u jednu od njih, kako bi ga narod bolje čuo dok ih poučava. Vidimo da Isus nije poučavao samo u sinagogama – poučavao je gdje god mu se pružila prilika. Vjerujem da bi i današnji učitelji trebali slijediti njegov primjer. Crkve nisu jedino mjesto gdje se treba propovijedati riječ Božju. Cijeli svijet je pozornica na kojoj možemo poučavati druge o Božjoj riječi. Naravno, ovdje se obraćam onima koji se smatraju učiteljima i koji vjeruju da su od Boga primili dar poučavanja.

2.3. Vratimo se malo unatrag na prvi stih. U tekstu čitamo da su navalili na njega „da čuju riječ Božju.“ Što točno evanđelisti misle pod tim izrazom? Je li to neki konkretan odlomak, ili misle općenito na sve što riječ Božja sadržava?

2.4. Mislim da riječ Božja u njihovim zapisima znači ovo: Isus je došao kao čovjek drugom čovjeku reći i poučiti ga zašto sve ovo postoji. Došao nas je poučiti zašto je ova stvarnost stvorena, koja je glavna svrha u Božjem umu kada je odlučio stvoriti ovu realnost. Poučiti nas što Bog želi postići u svojoj stvorenoj stvarnosti, kako izgledaju njegova obećanja, i koji blagoslovi očekuju one koji pripadaju njemu. Objasniti kakav plan Bog ima sa svojim izabranim narodom, Židovima, i kakvu ulogu mi, ostali narodi na zemlji, imamo u svemu tome.

2.5. Sve je to „riječ Božja“. A kada je Isus poučavao narod iz Pisma (Tore), njegova želja bila je da oni razumiju sve što sam naveo iznad.

NEČIJI PLODOVI GOVORE SVE, TITULA JE NIŠTA

3. (Luka 5,4-5) „Kada dovrši pouku, reče Šimunu: 'Izvezi na pučinu i bacite mreže za lov.' Odgovori Šimun: 'Učitelju, svu smo se noć trudili i ništa ne ulovismo, ali na tvoju riječ bacit ću mreže.'“

3.1. Čitamo u tekstu da je Isus rekao Šimunu da otplovi dalje od obale i da baci mreže! Kao što sam i rekao u prijašnjoj propovijedi – do ovog trenutka ovdje, Petar i Isus se dobro poznaju. Isus nije stranac koji je rekao drugom strancu, u ovom slučaju Petru: „*Otplovi i baci svoje mreže.*“ Petar i drugi budući apostoli prate Isusa već neko vrijeme. Znamo da je prije ovog događaja Isus bio u kući od Petra, gdje je ozdravio njegovu punicu. Što znači da, dok Isus moli Petra da to učini – da otplovi od obale i baci mreže – u očima Petra Isus je već zaslužio njegovo poštovanje i njegovu naklonost. I to vidimo u sljedećem stihu: ovdje Isusu odgovara iskusni ribar, a ne amater. Godinama ploveći po Galilejskom jezeru, znajući ga u dušu – kako kaže stara narodna – Petar nije vidio nikakvog smisla u tome da to učini. Ali iz poštovanja prema svome učitelju, on to čini svedjedno.

3.2. Pokušat ću izvući primjenu za nas danas iz ovog događaja. Zašto bismo mi (mladi u vjeri) poslušali nekoga samo zato što ima titulu u crkvi? Zašto bismo slušali nekoga samo zato što su kršćani cijeli život? I ovo govorim iz perspektive da su ti ljudi nama stranci u životu. Mislim da ne smijemo vjerovati nekome samo zato što ima veći status od nas. Kao i Petar, moramo dopustiti da prođe vrijeme, da vidimo što ti ljudi poučavaju druge, kako se ponašaju prema drugima, jesu li nesebična srca, jesu li

milostivi i strpljivi prema drugima, mi trebamo vidjeti njihove plodove. I ako su njihovi plodovi pravedni, onda ti ljudi zaslužuju naše poštovanje. Drugim riječima, oni ne zaslužuju naše poštovanje zbog titula i seniorstva koja ih stavljaju na visoku duhovnu ljestvicu, oni zaslužuju naše poštovanje zbog svojih pravednih djela koja pokazuju da ljube Boga Oca svim srcem svojim. Petar je, vjerujem, sve ovo vidio u Isusu i zato je on zaslužio njegovo poštovanje.

SRCE OVOG DOGAĐAJA

4. (Luka 5,6-8) „Učiniše tako te uhvatiše veoma mnogo riba; mreže im se gotovo razdirale. Mahnuše drugovima na drugoj lađi da im dođu pomoći. Oni dođoše i napuniše obje lađe, umalo im ne potonuše. Vidjevši to, Šimun Petar pade do nogu Isusovih govoreći: 'Idi od mene! Grešan sam čovjek, Gospodine!'“

4.1. Izjava od Šimuna prema Isusu je srž i srce ovog događaja i odlomka kojeg trenutno proučavamo. Svi mi, koji se zovemo kršćanima, moramo doći do te spoznaje tijekom našeg života u vjeri. Srž Evanđelja se nalazi u riječima koje Petar govori Isusu: „*Udalji se od mene, Gospodine, jer ja sam grješnik.*“ Što je to točno Petar shvatio u ovom trenutku? Zašto baš Petar na ovaj događaj, na ovo čudo, reagira na takav način?

4.2. Vjerujem da je ovo čudo samo „okidač“ koji je pokrenuo sve što se već nalazilo i skupljalo u srcu i umu Petra. On nije carinik, on nije lopov, ubojica, klevetnik, bludnik itd. Znamo po biblijskim događajima da je on strastven i temperamentan čovjek, ali nije grješnik kao i oni koje sam naveo iznad. On je čovjek koji pošteno zarađuje da bi skrbio o svojoj obitelji, on je čovjek koji obnaša sve religijske prakse i služi zajednici na najbolji mogući način. Sa druge strane, on nije niti farizej – a ako je netko sigurno išao u susret Bogu kao njegovo buduće dijete, onda su to bili oni, i Petar je to znao, i vjerovao da je to tako.

4.3. Kao što sam već rekao, Petar je dobar građanin u usporedbi s carinikom, ubojicom i lopovom, on je sebe – prije nego je upoznao Isusa – smatrao dobrim čovjekom. I s ljudske perspektive gledano on „je“ bio dobar čovjek. Vjerujem da i mi u našim krugovima znamo takve ljude, ljude koji su dobri građani. Ali nešto se počelo mijenjati u Petrovoj perspektivi koju je imao o samom sebi. Kada je Petar počeo slušati Isusov nauk, kada je promatrao Isusove plodove, nešto se u njegovoj savjesti počelo mijenjati. Petar je ispred sebe vidio tijekom vremena čovjeka koji ljubi drugog čovjeka bez obzira da li je on carinik, ubojica, lažov ili farizej. On je vidio čovjeka koji je izuzetno strpljiv s drugim ljudima, on je vidio revnost, ljubav i strast koju je Isus imao dok je govorio o Bogu Ocu. Vidio je čovjeka koji neumorno liječi bolesne bez prestanka, iako ga je to koštalo jela, sna, fizičkog i psihičkog zdravlja na momente.

4.4. Petar je isto tako uvidio koliko se Isusovo učenje suprotstavlja usmenoj tradiciji, Petar je uvidio nezaustavljivu želju u Isusovom srcu da spasi narod svoj, Petar je vidio da ni u jednom trenutku Isus nije svoj božanski autoritet upotrijebio za svoje vlastite potrebe, uvijek ga je upotrijebio za druge u potrebi. On je uvidio da je Isusova namjera bila – kao njihov Mesija, Kralj – da služi drugima, a ne da drugi služe njemu.

4.5. Po tituli Mesija, Isus je imao potpuno pravo tražiti od drugih da ga služe, ali on to nije činio, i to je Petra treslo u njegovom najdubljem postojanju, ja vjerujem, on je shvatio da pred njim sada u ovom

trenutku stoji „pravi“ svetac.

4.6. Kada su Petar i njegovi partneri počeli vaditi ogromnu količinu ribe u svoje brodice, u tom čuđenju i divljenju, on se lomi iznutra, on po prvi put u životu shvaća da njegovo dosadašnje samozavaravanje: „ja sam dobar čovjek“, je laž. On shvaća da ispred svetog čovjeka stoji grješan i slomljen čovjek, koji ne zaslužuje biti u njegovoj prisutnosti. I zato Petar govori: „*Udalji se od mene.*“ Njega je sram, on ne želi da netko poput Isusa ima bilo kakvog posla s grješnim čovjekom kao što je on.

- Potrebna je nevjerojatna hrabrost i poniznost priznati sebi ovo što je Petar sebi priznao.-

4.7. Kao što sam rekao, svi mi koji želimo baštiniti kraljevstvo Božje moramo kad-tad doći do iste spoznaje do koje je došao Petar ovdje u ovom događaju. Ako smo iskreni prema sebi, mi, kao ljudska bića, potpuno smo podbacili u onome što bismo trebali biti, a to je moralno dobra bića. Mi koji smo stvoreni na sliku Božju, nažalost većinu puta promoviramo svoju sliku, koja je zla i iskrivljena.

4.8. I ovdje ću pokušati izvući primjenu za nas danas: tijekom naših kršćanskih života, gdje sve više usvajamo Isusov život u svoj, gdje sve više ljubimo njegove zapovijedi, gdje oponašamo njegova djela i unosimo njegovo učenje u svoja srca i svoj um, ljudi oko nas – oni koji još nisu upoznali Isusa – moraju doći do spoznaje da smo drugačiji, da u nama svijetli srce Isusovo. Ako imaju novo srce, kao Petar, posramit će se samih sebe, zaplakati će nad onim što jesu – a to je grešno ljudsko biće koje ne zaslužuje Božju naklonost i ljubav. I zbog tog „čuda“ koje se dogodilo unutar njih, poželjet će sve više biti s nama, htjet će sve više znati o našem Spasitelju Isusu. Sa druge strane, oni koji nemaju novo srce rugat će nam se, govorit će da nismo normalni, nazivat će nas zatucanima, zavedenima, pokušavat će na razne načine manipulirati s nama u namjeri da nas vrate nazad u stanje u kojem se oni nalaze. Naša je zadaća oduprijeti se takvim ljudima i ustrajno – zbog ljubavi koju imamo prema njemu – dalje promovirati sliku onoga koji je bio među nama prije dvije tisuće godina. Nevjerojatna privilegija je to, ali i ogromna odgovornost.

OVO JE PUNO VEĆE OD SVIH NAS

5. (Luka 5,9-11) „Zbog lovine riba što ih uloviše bijaše se zapanjio on i svi koji bijahu s njime, a tako i Jakov i Ivan, Zebedejevi sinovi, drugovi Šimunovi. Isus reče Šimunu: 'Ne boj se! Odsada ćeš loviti ljude!' Oni izvukoše lađe na kopno, ostaviše sve i pođoše za njim.“

5.1. Čitamo u tekstu da Isus govori Petru: „*Ne boj se!*“ Zašto Isus to govori Petru? Vjerujem da mu tim riječima poručuje ovo: „*Nemoj se bojati biti u odnosu sa mnom samo zato što to ne zaslužuješ. Tvoja grešnost nije prepreka meni ni mome Ocu da budemo u odnosu s tobom.*“ Ovdje ponovno vidimo jednu od glavnih istina Evanđelja. Isus nije kao većina ljudi koji svisoka gledaju na grešnika dok sebe uzdižu. Bog Otac, a isto tako i njegov Sin, Isus Krist, ljubi grešnika. Upravo zato što se Petar osjeća nevrijednim pred svetim čovjekom, on se kvalificira da bude u odnosu s Isusom. Isus ne ljubi savršene ljude.

5.2. U ovoj ulozi, gdje mi odlučujemo biti njegovi sljedbenici, mi shvaćamo kroz taj proces da je to previše za nas, da je to puno veće od svih nas. Shvaćamo da je nama nemoguće postići savršenost koju vidimo u Isusu. I ne smijemo se sramiti priznati to sami sebi. On nas neće napustiti zato što smo

nesavršeni. On govori Petru, a jednako tako i nama: „*Nemoj se bojati biti u odnosu sa mnom. Neka cijeli svijet vidi da te ja ljubim. I da ti to i dokažem, odradit ćeš jednu od glavnih uloga u Božjem planu za ovaj svijet. Od sada ćeš ljude loviti.*“

5.3. Što Isus misli pod tim kada govori Petru da će „ljude loviti“? On koristi jezik koji Petar razumije. Petar je ribar, i većinu svog života na Galilejskom moru lovio je ribe. Isus mu govori: „*More je bazen u kojem žive ljudi – metaforički rečeno. U tom bazenu žive različite ribe (ljudi). Od svih riba u tom moru, Bog je odlučio baciti svoju mrežu i iz tog bazena izvući one ribe koje je izabrao zadržati za sebe. U tom Božjem planu ti, Petre, pomoći ćeš meni i mome Ocu. Ti ćeš kao moj apostol bacati mrežu i loviti ljude koje moj Otac hoće za sebe.*“

5.4. Ja ne mogu ni zamisliti što se događalo u Petrovu umu i srcu tijekom i nakon ovog događaja. Jedno je sigurno: to što mi ne zaslužujemo Božju ljubav ne znači da nam On neće dati uzvišenu ulogu koju moramo odraditi u ovoj realnosti.

- U isto vrijeme osjećamo se posramljeno, potom ljubljeno, a zatim i uzvišeno. –

5.5. Ali uvijek moramo imati na umu – Bog je taj koji nas mora uzvisiti, a ne mi sami sebe. To je jako važno razumjeti. Ako to shvatimo, ta nas istina čini poniznima u našoj uzvišenoj ulozi.

5.6. „Oni izvukoše lađe na kopno, ostaviše sve i pođoše za njim.“

Čitamo dalje da su učenici izvukli lađice na kopno, ostavili sve i pošli za njim. Da li se to dogodilo odmah nakon Isusova razgovora s Petrom? Mislim da nije. U Evanđelju po Mateju 4,18-22 čitamo da je prošlo neko vrijeme prije događaja kojeg nam donosi Evanđelje po Luki. Apostoli su zasigurno prije odlaska zbrinuli svoje obiteljske obveze, spremili brodice, obavili pripreme za putovanje. I kada ih je Isus ponovno susreo, rekao im je da je došlo vrijeme. Tada su krenuli s njim u službu. Lukine riječi: „*Oni izvukoše lađice na kopno, ostaviše sve i pođoše za njim*“ – kratak su opis i zaključak onoga što se događalo u međuvremenu.